

Instruks for evalueringsvirksomheten i norsk bistandsforvaltning

Godkjent av utenriksråden i Utenriksdepartementet og departementsråden i Klima- og miljødepartementet 23. november 2015

Instruks for Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad) fastslår at en av direktoratets hovedoppgaver er å "initiere og gjennomføre uavhengige evalueringer av utviklingssamarbeidet". Dette ansvaret skal ivaretas av Evalueringsavdelingen i Norad og omfatter all virksomhet som er knyttet til forvaltning av ODA-rapporterbare utgifter på Utenriksdepartements og Klima- og miljødepartementets budsjett.¹

Evalueringsavdelingen i Norad rapporterer direkte til utenriksråden om saker som gjelder evaluering av innsatser som Utenriksdepartementet er ansvarlig for, og direkte til departementsråden i saker som gjelder evaluering av innsatser som Klima- og miljødepartementet er ansvarlig for.

Denne instruks trer i kraft 1. desember 2015. Samtidig oppheves tidligere instruks av 29. mai 2006.

§ 1 Mål

Evalueringsvirksomheten skal dokumentere i hvilken grad arbeidet for å realisere fastsatte mål i norsk utviklingspolitikk er effektivt, relevant og oppnår resultater som forutsatt.

Målene for evalueringsvirksomheten er

- å vurdere måloppnåelse og resultater i forhold til vedtatte planer,
- å vurdere om ressursbruken står i rimelig forhold til oppnådde resultater,
- å systematisere erfaringer for å kvalitetssikre og forbedre fremtidig virksomhet gjennom gode læringsprosesser, og
- gi informasjon til myndighetene og allmennheten.

Evalueringsvirksomheten skal bidra dels til å lære av erfaringer, dels til å holde aktørene i norsk utviklingspolitikk forvaltningsmessig ansvarlig. Den enkelte evaluering kan vektlegge disse to formål forskjellig.

En sentral målsetning med evalueringsvirksomheten er at systematisk innhentede erfaringer blir brukt i fremtidig politikktutforming og legges til grunn for den operative virksomheten.

§ 2 Prinsipper

Evalueringsarbeidet skal bygge på retningslinjene for evaluering i Reglementet for økonomistyring i staten og i OECDs utviklingskomité og være i samsvar med følgende prinsipper:

- Evalueringene skal gjennomføres uavhengig av dem som har forvaltnings- og gjennomføringsansvaret.
- Evalueringene skal gjennomføres i henhold til anerkjente evalueringsfaglige metoder og prinsipper.
- Evalueringene skal søke å belyse relevante problemstillinger.

---

¹ Med «departement» i denne instruksen menes henholdsvis Utenriksdepartementet og Klima- og miljødepartementet avhengig av hvilket departement som forvalter de angjeldende ODA-midlene.

- Evalueringer skal fremme operasjonelle anbefalinger som kan nyttiggjøres i utforming av budsjetter og videreutvikling av den virksomheten som evalueres.
- Evalueringene skal bidra til en konstruktiv og åpen debatt.

§ 3 Virkeområde

Evalueringsvirksomheten omfatter hele bredden av utviklingssamarbeidet, uavhengig av samarbeidspartner og uavhengig av hvem som forvalter midlene, inkludert Utenriksdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Norad, Fredskorpset, Norfund m.fl. Det kan være vanskelig å identifisere resultatene spesifikt av den norske innsatsen, ettersom denne innsatsen integreres i nasjonale og multinasjonale systemer, og gjennomføringen ivaretas av partnerlandets egne institusjoner. Valg av evalueringsobjekt skal ta utgangspunkt i krav om vesentlighet, egenart og risiko.

Evalueringsavdelingen kan selv ta initiativ til og fatte beslutning om gjennomføring av evalueringer. Med «evalueringer» forstås i denne sammenheng ulike former for evalueringer og syntesestudier. I samråd med relevante avdelinger i de to departementene, utenriksstasjoner og underliggende etater utarbeider Evalueringsavdelingen årlig en rullerende plan som oversendes utenriksråden/departementsråden. Utenriksråden/departementsråden kan beslutte at det skal gjennomføres evalueringer i tillegg til dem som fremgår av planen.

§ 4 Gjennomføring

Mandater og opplegg for evalueringene utarbeides av Evalueringsavdelingen etter konsultasjon med berørte parter og ut fra vurdering av potensiell bruk av evalueringsfunn og -anbefalinger.

Evalueringene skal vanligvis utføres av eksterne konsulenter som engasjeres i henhold til Lov om offentlige anskaffelser. Eksterne konsulenter skal ha åpen og god adgang til muntlige og skriftlige kilder i departement/utenriksstasjon/etat. Ansvarlig avdeling skal i samarbeid med arkiv og Evalueringsavdelingen tilrettelegge for dette.

Evalueringsavdelingen har, der det er aktuelt, ansvaret for å koordinere den enkelte evaluering med andre bilaterale og multilaterale aktører.

For å fremme kunnskapsutveksling kan Evalueringsavdelingen trekke aktuelle avdelinger i Utenriksdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Norad med i gjennomføringen av evalueringen, så fremt habilitets- og uavhengighetsprinsipper overholdes. Dette kan gjøres gjennom etablering av referansegrupper hvor berørte avdelinger er med.

Evalueringsavdelingen skal innhente kommentarer til rapportutkast fra berørte parter.

På bakgrunn av endelig rapport og innhentede, substansielle kommentarer skal Evalueringsavdelingen utarbeide et oversendelsesnotat med sin vurdering av evalueringen og med forslag til punkter som bør følges opp i norsk utviklingspolitikk. Notatet skal særlig peke på eventuelle resultater av evalueringen som tilsier strategiske endringer i norsk utviklingspolitikk, eller som kan gi konsekvenser for budsjettene.

Endelig rapport, sammen med Evalueringsavdelingens oversendelsesnotat, oversendes utenriksråden eller departementsråden i Klima- og miljødepartementet med kopi til Norads direktør, ansvarlig avdeling i departement eller Norad og andre direkte involverte parter.

Et orienteringsnotat med omtale av rapportens hovedfunn skal oversendes departementet i forkant av at rapporten og oversendelsesnotatet oversendes og offentliggjøres.

§ 5 Oppfølging

Den avdeling, utenriksstasjon eller etat som er ansvarlig for den virksomhet som er evaluert, utarbeider forslag til oppfølgingsplan basert på evalueringsrapporten og Evalueringsavdelingens oversendelsesnotat. Departementet ved utenriksråden/departementsråden beslutter, på grunnlag av forslag til oppfølgingsplan, oppfølgingen av evalueringens funn og anbefalinger. Godkjent oppfølgingsplan meddeles berørte parter og Evalueringsavdelingen innen seks uker fra evalueringsrapporten er presentert offentlig. Beslutningen/oppfølgingsplanen offentliggjøres.

Politisk ledelse vil bli holdt orientert om evalueringsvirksomheten og de funn og anbefalinger som springer ut av denne, og oppfølgingspunkter vil bli lagt frem for politisk klarering når dette er påkrevet.

Den saksansvarlige enhet skal senest innen ett år rapportere til utenriksråden/departementsråden med kopi til Evalueringsavdelingen om hvilke tiltak som er iverksatt for å følge opp beslutninger på grunnlag av evalueringen.

§ 6 Kommunikasjon

I tiden før resultatene av evalueringene blir offentlig tilgjengelig, behandles spørsmål om innsyn i samsvar med offentlighetsloven.

Evalueringsrapporten og oversendelsesnotatet offentliggjøres. Evalueringsavdelingen skal normalt utarbeide en nyhetsmelding om evalueringen og arrangere et åpent møte for å presentere evalueringen. I sin formidling skal Evalueringsavdelingen legge vekt på å plassere evalueringen i en helhetlig utviklingspolitisk kontekst.

Ved oversendelse av orienteringsnotatet til departementet, omtalt under § 4, skal Evalueringsavdelingen angi tidspunkt for utsendelse av nyhetsmelding og offentliggjøring.

Evalueringsavdelingen skal utarbeide en årsrapport som sammenfatter resultatene av årets evalueringer med utgangspunkt i målene for evalueringsvirksomheten. Den samlede ressursbruken i Evalueringsavdelingen skal rapporteres i Evalueringsavdelingens årsrapport.

Utenriksdepartementet oversender årsrapporten til Stortinget og Riksrevisjonen til informasjon.

§ 7 Organisering

Evalueringsvirksomheten organiseres som en egen avdelingen i Norad og ledes av en evalueringsdirektør (avdelingsdirektør).

for Utenriksdepartementet

for Klima- og miljødepartementet